

ALL !N NA JORDAN EASLEY

Nafsi Ina Thamani Gani?

Maswali Aliyouliza Yesu | Sehemu ya 6 | Marko 8:34-38

UTANGULIZI

Miaka mingi iliyopita nilisikia kuhusu mpiga viola kijana aliyepata fursa ya maisha yake: mwaliko wa kupiga muziki katika mojawapo ya kumbi za tamasha maarufu zaidi Ulaya. Alikuwa amestahili: miaka ya mazoezi, saa nyingi za skeli na ustadi, kila undani uking'arishwa chini ya jicho makini la mwalimu wake. Usiku ule mkubwa, alipiga noti yake ya mwisho na ukumbi ukalipuka kwa shangwe ndefu na kubwa. Alitabasamu, akainama, akaifurahia. Lakini kisha akatazama juu kwenye roshani ambako mwalimu wake sikuzote alikaa, na huko ndiko alikuwa: hakusimama, hakupiga makofi, alikaa tu kimya bila kuguswa. Papo hapo tabasamu lake likatoweka na machozi yakajaa machoni pake, kwa sababu ghafula makofi yote ya dunia hayakuwa na maana: mtu pekee ambaye kibali chake kilikuwa na maana zaidi hakuvutiwa. Siku moja, kila mmoja wetu atasimama mbele ya Yule pekee ambaye maoni yake yana maana kweli. Dunia yaweza kukushangilia na kupiga makofi kwa mafanikio yako, lakini kama Yesu —Mwalimu wetu, Bwana wetu— haridhiki, makofi ya duniani hayatakuwa na maana yoyote.

Katika mfululizo huu wote, maswali ya Yesu yamechoma moja kwa moja moyoni, kwa sababu hauulizi ili kupata habari: anauliza ili kufichua kilichomo ndani yetu. Leo tunafika kwenye swali ambalo huenda ndilo la kuhuzunisha zaidi kuliko yote. Katika Marko 8:36 Yesu anauliza: «Kwa kuwa itamfaidia mtu nini kuupata ulimwengu wote, akipata hasara ya nafsi yake?». Hili si swali la fedha au maadili tu; ni swali la thamani: kile tunachokitunza, kile tunachokifuatilia, na kile tuko tayari kukibadilisha. Mukstadha ni muhimu: Yesu aliuliza karibu na Kaisaria-Filipi, mji uliojengwa kumheshimu Kaisari na uliojaa mahekalu na sanamu za kipagani. Katika mahali pale pa ibada ya uongo aliuliza: «Mwaniita mimi nani?», naye Petro akajibu sawasawa: «Wewe ndiwe Kristo» (mst. 29). Lakini Yesu aliposema lazima ateseke na kufa, Petro alimchukua kando kumkemea, naye Yesu akasema: «Nenda nyuma yangu,

Shetani; maana huyawazi yaliyo ya Mungu, bali ya wanadamu» (mst. 33). Petro alitaka taji bila msalaba. Na papo hapo Yesu akaukusanya umati na kufundisha gharama halisi ya kumfuata.

MAMBO MUHIMU

1. Yesu Hufichua Tunachokithamini Zaidi

Yesu hakuwachukua wale kumi na wawili kando kwa mazungumzo ya faragha; «akawaita mkutano pamoja na wanafunzi wake, akawaambia, Mtu ye yote akitaka kunifuata, na ajikane mwenyewe, ajitwike msalaba wake, anifuata» (Marko 8:34). Ulikuwa mwaliko wa wazi na changamoto ya hadharani kabisa, juu ya amri tatu rahisi lakini zenye gharama: jikane mwenyewe, jitwike msalaba wako, unifuata. Siku za Yesu, msalaba haukuwa mapambo wala pambo la ukutani: ulikuwa chombo cha kifo kilichoogopwa zaidi katika ulimwengu wa Kirumi. Maasi yalikuwa ya kawaida, na jibu la Rumi kwa waasi lilikuwa kusulubiwa; misalaba ilisimama kando ya barabara kama onyo, mingine ikiachwa kwa miongo mingi kutangaza: «Hivi ndivyo humpata yeyote anayeipinga Rumi». Kwa hiyo Yesu aliposema «jitwike msalaba wako», hakuna aliyefikiri alikuwa akitumia ushairi. Walijua alimaanisha: «Kunifuata maana yake ni kifo kwa maisha yako ya zamani, kifo kwa ajenda yako mwenyewe, kifo kwa nafsi». Hakuwa akiwaita kwenye imani ya starehe; aliwaita kwenye kujisalimisha kabisa, na hicho ndicho hasa kinachofichua tunachokithamini kweli.

Kisha Yesu akasema: «Kwa kuwa mtu atakaye kuiokoa nafsi yake, ataiangamiza, na mtu atakayeiangamiza nafsi yake kwa ajili yangu na kwa ajili ya Injili, huyu ataisalimisha» (mst. 35). Neno la «nafsi» ni la Kigiriki *psyche*: roho yako, utambulisho wako, kiini chenyewe cha wewe ni nani. Shikilia udhibiti nawe utapoteza kilicho cha maana zaidi; salimisha maisha yako kwake nawe hatimaye utayapata. Hapa swali linaanza kutufichua, kwa sababu kile unachokataa kukisalimisha hufichua unachokiabudu kweli. Yesu anapoomba muda wako, hufichua jinsi unavyoutumia; anapoomba tumaini lako, hufichua usalama wako uliko; anapoomba utii wako, hufichua nani hasa anayeamua. Kile unachokataa kumpa Yesu ndicho hasa kinachokumiliki. Kwa Petro kilikuwa madaraka, kwa yule kijana tajiri vilikuwa mali, kwa Mafarisayo kilikuwa kiburi; je, kwako? Starehe, kibali, mafanikio, sifa, uhusiano, taswira, dhambi ya siri, ndoto usiyoiachilia? Jambo la upendo zaidi Yesu analoweza

kufanya ni kufichua vitu tunavyovishikilia, visivyoweza kutuokoa, visivyoweza kututosheleza, na visivyodumu.

2. Yesu Hutukumbusha Kilicho cha Maana Kweli

«Kwa kuwa itamfaidia mtu nini kuupata ulimwengu wote, akipata hasara ya nafsi yake? Ama mtu atatoa nini badala ya nafsi yake?» (mst. 36-37). Yesu anatuomba tuwazie ubadilishano mkuu kuliko yote: unapata kila kitu dunia inachotoa na kupoteza kitu kimoja usichoweza kamwe kukibadilisha. Kiwazie: vyeo, jukwaa, makofi, fedha, umaarufu, maisha ya ndoto na familia na kipato na mtandao wa marafiki, kalenda iliyojaa, nyumba iliyojaa, akaunti ya benki iliyojaa, na mwishoni mwa yote, unapoteza nafsi yako. Kama hiyo ndiyo hadithi ya maisha yako, umepata nini hasa? Kisha linakuja swali la pili, na neno «badala» maana yake ni kubadilisha kwa kitu chenye thamani sawa. Hiki ndicho Yesu anataka usikie: hakuna chenye thamani sawa. Hakuna kinacholingana na thamani ya nafsi yako.

Uliumbwa kwa mfano wa Mungu na kubuniwa kwa ajili ya umilele, ndiyo maana hakuna kitu duniani kinachoweza kukutosheleza kikamilifu: hakuna kitu duniani kilichoumbwa kwa ajili hiyo. Baadhi yetu tunajua vyema jinsi ilivyo kufuatilia «zaidi»: fedha zaidi, kibali zaidi, starehe zaidi, «likes» zaidi, udhibiti zaidi, na kadiri tunavyofuatilia zaidi, ndivyo tunavyoridhika kidogo, kwa sababu nafsi haikuumbwa kujazwa na mafanikio; iliumbwa kujazwa na Mwokozi. Mali hufifia, vyeo huisha, makofi hufa, afya hubadilika, kazi huhama, uhusiano husogea, lakini nafsi yako ni ya milele, na unachofanya na Yesu huamua hatima yake. Kuna hadithi ya mtoza sanaa aliyebadilisha Rembrandt halisi kwa bandia iliyoonekana «nzuri zaidi» kwake —mistari laini zaidi, rangi angavu zaidi, fremu ya kuvutia— lakini thamani ilikuwa imepotea, kwa sababu haikuwa halisi. Ndivyo hutokea tunapobadilisha vya milele kwa vya muda: huonekana vizuri kwa muda, hadi ukweli unapojitokeza. Yesu anauliza: «Kwa nini kubadilisha kinachodumu milele kwa kisichodumu kamwe?».

3. Yesu Anatualika Kujisalimisha Vyote

«Maana kila mtu atakayenionea haya mimi na maneno yangu katika kizazi hiki cha uzinzi na dhambi, Mwana wa Adamu atamwonea haya mtu huyo, atakapokuja katika utukufu wa Baba yake pamoja na malaika watakatifu» (mst. 38). Hapa Yesu anahama kutoka uamuzi wa sasa hadi matokeo ya milele: kumfuata si kuhusu maisha haya tu, ni kuhusu yajayo. Kuona «haya» ni

kujirudisha nyuma, kunyamaza, na kuficha imani yako wakati ukimya ni rahisi kuliko kusimama imara, na tukiwa wanyofu, sote tunahisi mvuto huo. Baba mmoja alimuuliza mwanawe kijana kwa nini alinyamaza wakati wa desturi ya familia ya Shukrani ya kila mmoja kushiriki kile anachomshukuru Mungu kwacho, naye kijana akasema: «Sikutaka kuwafanya majirani wasioamini wajisikie vibaya». Baba akajibu kwa hekima: «Mwanangu, si vibaya kuwa mwenye shukrani; ni vibaya kunyamaza wakati Mungu amekuwa mwema hivyo». Nyakati fulani tunaruhusu starehe ya kijamii kuzidi msimamo wa kiroho, lakini shukrani imekusudiwa kuonyeshwa, si kufichwa.

Yesu hatafuti waamini wa muda au wanafunzi wa moyo nusu; anatalika —na anatutazamia— kujisalimisha vyote, kusema: «Bwana, waweza kupata vyote: mipango yangu, kiburi changu, vipaumbele vyangu, vyote». Kujisalimisha hakumaanishi kupoteza maisha yako; kunamaanisha kuyapata. Hakupeleki kwenye utupu, kunapeleka kwenye utimilifu. Waweza kupoteza kibali cha watu wachache, lakini utapata uwepo wa Mungu; waweza kuachana na faida ya muda, lakini utaelekea utukufu wa milele, na hilo hutokea tu unapoenda «all in» na Yesu. Mwanamke mmoja aliniambia kwamba Shukrani ilibadilika baada ya baba yake kufariki: «Chakula bado kina ladha ileile na nyumba bado inanukia vilevile, lakini kile kiti kilicho mwisho wa meza ni tupu. Ilinifanya nitambue kwamba maisha ni mafupi mno kufuatilia vitu visivyokuwa na maana wakati viti vyote vitakapokuwa tupu». Usitumie maisha yako kujaza meza yako na kumsahau Yule aliyekupa meza mwanzoni. Basi, ni nini Yesu anakuomba ukiweke chini, ni hatua gani ya kujisalimisha anakuita uichukue, na ni wapi anakualika usimame bila haya? Kwa sababu unapoishi ukiwa umejisalimisha, shukrani huwa ushuhuda wako, utii huwa ibada yako, na maisha yako huwa tangazo kwamba Yesu —si dunia— ndiye hazina yako.

MASWALI YA KUTAFAKARI

1. «Kile unachokataa kumpa Yesu ndicho kinachokumiliki». Ni nini kigumu zaidi kwako kukiweka chini —starehe, kibali, mafanikio, uhusiano, taswira, dhambi ya siri— na hilo linafichua nini kuhusu unachokithamini kweli?
2. Yesu anasema nafsi ina thamani kuliko ulimwengu wote, na bado tunajaribiwa kubadilisha ya milele kwa ya muda. Ni wapi umekuwa ukifuatilia «zaidi» ukapata kutoshelezwa kidogo, na kungebadilikaje kutafuta huku kama ungemtafuta Mwokozi?

3. Kuona haya juu ya Yesu ni kujirudisha nyuma na kunyamaza. Ni wapi Yesu anakualika usimame bila haya wiki hii, na kungeonekanaje kuruhusu shukrani na kujisalimisha kwako kuonekane?
